

OKSANA BELOVA-DALTON

AUSTRIAS TOIMUNUD TERRORIRÜNNAKUD AASTATEL 1972–2020

AUSTRIAS TOIMUNUD TERRORIRÜNNAKUD AASTATEL 1972–2020

OKSANA BELOVA-DALTON

SISEKAITSEAKADEEMIA
ESTONIAN ACADEMY OF SECURITY SCIENCES

Autoriõigus: Sisekaitseakadeemia 2020

Esikaanel: ajutine terroriohvrite mälestuspaik Viinis Desider-Friedmann-Platzil
8. novembril 2020. Foto: © Bwag/CC-BY-SA-4.0

Makett: Jan Garshnek

Keeletoimetaja: Siiri Soidro

ISBN 978-9985-67-335-5 (pdf)

www.sisekaitse.ee/kirjastus

SISUKORD

Sissejuhatus	5
1973: Schönau ultimaatum (antisemitism, antisionism, poliitilised motiivid)	6
1975: OPEC-i piiramine (antisemitism, antisionism, poliitilised motiivid)	8
1981: Heinz Nitteli mahalaskmine ja Viini sünagoogi rünnak (antisemitism, antisionism)	9
1985: Rooma ja Viini lennujaama rünnakud (antisemitism, antisionism, ANO)	10
1993–1997: Franz Fuchs (ksenofobia, vaimse tervise probleemid, radikaliseerumine, üksik hunt)	11
2009: Viini templi rünnak (sikhi fundamentalism)	13
2020: Viini rünnak (Islamiriik, radikaliseerumine)	14
Järeldused	15
Allikad	16

SISSEJUHATUS

Viinis 2. novembril 2020 toimunud terrorirünnak ajendab terrorismiuurijaid vaatlema seda juhtumit Austria lähiajaloo toimunud terrorirünnakute kontekstis. Allpool on esitatud ülevaade Austrias toimunud terrorirünnakutest alates aastast 1972. See aastaarv on valitud ülevaate algpunktiks, kuna sellest ajast alates on teave Austrias toimunud terrorirünnakutest avalikes allikates paremini dokumenteeritud. Eesmärk on arutleda, kes on terrorirünnakute toimepanijad (kas kohalikud või sisserändajad), mis eesmärgil tegutseti, mis vahendeid kasutati ning kas tegevus oli koordineeritud. Informatsioon on leitud peamiselt avalikest allikatest ning internetis kättesaadavatest ajalehtedest, nagu The New York Times, Reuters, The Guardian ja BBC News.

Marylandi ülikooli hallatud üleilmse terrorismi andmebaasi (Global Terrorism Database, edaspidi *GTD*) järgi on Austrias alates aastast 1972 toimunud 116 terrorirünnakut (kuigi 2. novembril 2020 Viinis toimunud terrorirünnak ei ole selles andmebaasis veel kajastatud). *GTD* määratleb terrorismi kui „valitsusvälise osaleja ähvardatud või tegelik ebaseadusliku jõu ja vägivalda kasutamine poliitilise, majandusliku, religioosse või sotsiaalse eesmärgi saavutamiseks hirmu, sunni või heidutamise teel“. Paljude terrorirünnakute puhul ei ole *GTD*-s viidatud allikatele, kust on teave pärit. Samuti puuduvad paljude rünnakute üksikasjad. Üldjuhul ei ole Austria lähiajaloo toimunud terrorirünnakud enamasti omavahel seotud olnud. Ka nende rünnakute eest vastutavad organisatsioonid on väga erineva tausta ja eesmärgiga, näiteks Must September, Waltraud Boock, Palestiina Revolutsiooni Kotkad, Abu Nidali Organisatsioon, Palestiina Vabastusorganisatsioon, Iraagi Demokraatlik Eesrinne, Armeenia Genotsiidi Õiguskommandod, islamiäärmuslased (esimene terrorirünnak Austrias toimus *GTD* järgi 04.03.1987), Türgi Marksistlik Töölispartei, Kurdi Iseseisvusrühm, neonatsid (esimene terrorirünnak Austrias toimus *GTD* järgi 10.10.1990), Kurdistani Töölispartei, paremäärmuslased (esimene terrorirünnak Austrias toimus *GTD* järgi 04.10.1994), vasakpoolsed militaristid, Devrimci Halk Kurtulus Cephesi (Türgi marksistlik-leninistlik partei), Valgevene Vabastamisarmee, Internatsionalistlik Üksus, Huntingdoni Vastased Militaristlikud Väed ning samuti Horvaatia natsionalistid, Iraagi äärmuslased, Bosnia pagulased ja teised, keda ei ole tuvastatud. Siinne analüüs käsitleb aastate jooksul Austrias toimunud terrorirünnakuid, mis on saanud meedias olulise järelkaja.

28.–29.09.1973: SCHÖNAU ULTIMAATUM (ANTISEMITISM, ANTISIONISM¹, POLIITILISED MOTIIVID)

28. septembril 1973 võttis Süürias asuv Palestiina militaristlik rühmitus As-Sa'iqa pantvangi viis juudi päritolu inimest ning ühe Austria tolliametniku, kes viibisid rongis Tšehhoslovakkia-Austria piiril. Üks inimene sai haavatud. Need viis pantvangi olid Nõukogude Liidust emigreeruvad juudid, kes olid saanud ametliku loa asuda elama neid vastuvõtvasse Iisraeli. Kuigi Nõukogude Liit oli massiemigreerumise vastu, emigreerusid aastatel 1970–1980 ligikaudu 250 000 Vene juuti. Viini linn oli tollel ajal Vene juutide transiidipunktiks. Üks transiidikeskus oli Schönau loss Marcheggi linnas Viini läheduses. Seal viibisid juutidest migrandid seni, kuni korraldati nende lend Tel Avivi.

Rünnaku toimepanijad esitasid Austria valitsusele pantvangide vabastamiseks ultimaatumi, milles nõuti Schönau transiidikeskuse sulgemist ja luba lahkuda araabia maadesse. Muidu ähvardati pantvangid hukata. Ultimaatum rahuldati ja ründajatel lasti põgeneda Liibüasse. Austria kantsler Bruno Kreisky pani transiidikeskuse kinni hoolimata Iisraeli peaministri Golda Meiri ametlikust visiidist Viini. See tekitas suurt rahvusvahelist vastukaja, kuid Kreisky väitis, et Schönau oli saanud liiga tõsine julgeolekuprobleem. Hiljem selgus, et Schönau ultimaatumi eesmärk oli juhtida tähelepanu kõrvale Süüria ja Egiptuse ettevalmistustelt Yom Kippuri ehk Araabia–Iisraeli sõjaks (6.–25.10.1973). Sellega taheti juhtida Iisraeli tähelepanu eemale araabia vägede äkkrünnakuks valmistumiselt (vt nt Israel Defense 2011). Aastal 1973 asendati Schönau transiidikeskus Punase risti Wöllersdorfi riikliku ühendusega, mis tegeles pagulastega.

1966. aastal asutatud As-Sa'iqa on Palestiina Vabastusorganisatsiooni (PVO; selle eesmärk on olla palestiinlaste ametlik esindaja; peamiselt Iisraeli riigi ja kodanike vastane) liige, kuigi ei ole selle organisatsiooni koosseisus enam aktiivne. As-Sa'iqa ideoloogia on panarabism ehk araablaste ja araabia maade kultuurilist ja poliitilist ühinemist taotlev ideoloogia ja liikumine. Panarabism on tihedalt seotud araabia rahvuslusega, mis eeldab, et araablaste moodustavad ühe rahvuse ja riigi. Panarabism sai populaarseks aastatel

---

¹ Sionism on ideoloogia ja liikumine juutide seas, mis oli enne 1948. aastat suunatud Iisraeli riigi loomisele ning pärast 1948. aastat sellele, et Iisraeli riigi territoorium peab vastama vanas testamendis kirjeldatud püha maa ehk Kaananiga, mis on Palestiina regioon. Antisionistid on vastu Jordani Läänepoolsele okupeerimisele Iisraeli poolt.

1950–1960, hõlmates sotsialistlikke ideid ning olles vankumatult vastu lääne imperia-
lismile ehk poliitilisele sekkumisele araabia maailmas. As-Sa'iqa on hoidnud karmi joont
muu hulgas Iisraeli riigi tunnustamise osas.

21.–23.12.1975: OPEC-I PIIRAMINE (ANTISEMITISM, ANTISIONISM, POLIITILISED MOTIIVID)

21. detsembril 1975 ründasid kuus mässulist Viinis toimuva OPEC-i liidrite kohtumist. Rünnaku käigus võeti pantvangi 96 inimest, tapeti Austria politseiametnik, OPEC-i Iraagi julgeolekuametnik, Liibüa ökonomist ning haavati mitut inimest. Rühmitust, mis pani endale nimeks Araabia Revolutsiooni Käsi (Palestiina Vabastamise Rahvarinne), vedas eest Venezuela terrorist Ilich Ramírez Sánchez ning tema kaasosalised olid kaks läänesakslast Gabriele Kröcher-Tiedemann ja Hans-Joachim Klein ning liibanonlane Anis al-Naqqash. Esialgne plaan oli võtta pantvangi kõik 11 naftaministrit ning hukata Ahmed Zaki Yamani (Saudi Araabia naftaminister) ja Jamshid Amuzegar (Iraani naftaminister). Rühmituse liikmed jagasid pantvangid kolmeks rühmaks: sõbralike riikide delegaadid pandi ukse juurde, neutraalsete riikide delegaadid pandi keset ruumi ning n-ö vaenlased pandi tagaseina äärde lõhkeainevirna juurde. Vaenlased hõlmasid delegaate, kes tulid Saudi Araabiast, Iraanist, Katarist ning Araabia Ühendemiraatidest.

OPEC-i piiramine tõi kaasa keerulisi diplomaatilisi läbirääkimisi. Sánchez nõudis, et Austria ametiasutused loeksid raadios ja televisioonis ette kommünikeed Palestiina eesmärgist. Muidu ähvardati tappa üks pantvang pärast iga 15 minuti möödumist. Nõudmine rahuldati. Prantsuskeelne kommünikee nõudis, et araabia maailm alustaks totaalset vabastamissõda.

22. detsembri hommikul viidi 42 pantvangi (kes kuulusid vaenlaste kategooriasse) Viini lennujaama ning lennati Alžeeriasse, kus peeti läbirääkimisi esimesel korral välisministri ja teisel korral presidendiga (pärast Tripolist naasmist, kuna seal ei saadud plaanijärgset asenduslennukit). Lõpuks 23. detsembril, kaks päeva pärast piiramise algust, vabastati kõik pantvangid. Vabadusse jäid ka terroristid. Sánchez peeti kinni alles aastal 1994 Sudaanis ja talle mõisteti eluaegne vangistus vähemalt 16 tapmise eest.

01.05.1981: HEINZ NITTELI MAHALASKMINE JA 29.08: VIINI SÜNAGOOGI RÜNNAK (ANTISEMITISM, ANTISIONISM)

1. mail 1981 lasi Iraagis sündinud palestiinlane Hesham Mohammed Rajeh maha Heinz Nitteli (1931–1981), kes oli Austria Sotsialistliku partei esimees ja Austria-Iisraeli organisatsiooni president. Nittel tapeti oma kodu juures Viinis. Rajehile esitati süüdistus ka 29. augustil toimunud Viini sünagoogi terrorirünnaku eest. 29. augustil rünnati automaatrelva ja granaadiga *bar mizva* (täisealiseks saamise) tähistajaid Viini sünagoogis, tapeti kaks ja haavati 30 inimest. Ründajateks olid Jordaania palestiinlane Marwan Hasan ja Hesham Mohammed Rajeh.

Viini sünagoogi rünnaku korraldas Abu Nidali Organisatsioon (ANO), mis loodi aastal 1974, kui Yasser Arafati juhitud parteid Fatah nähti liikuvat kompromissile Iisraeliga. Abu Nidal kolis baathistliku (araabia natsionalistlikku) Iraaki, kus asutas ANO, mis alustas varsti terrorirünnakuid. Rühmitus on pannud toime kaaperdamisi, atentaate, diplomaatide röövimisi ja sünagoogide ründamisi (90 rünnakut aastatel 1974–1992). ANO on tuntud ühe kõige järeljätmatult militaristliku palestiina rühmitusena. ANO ei ole rünnanud lääne sihtmärke pärast 1980. aastate teist poolt. Nidal suri Bagdadis aastal 2002.

27.12.1985: ROOMA JA VIINI LENNUJAAMA RÜNNAKUD (ANTISEMITISM, ANTISIONISM, ANO)

27. detsembril 1985 ründasid seitse araabia terroristi Rooma ja Viini lennujaama. Rün-
naku käigus kasutati automaatrelva ja käsigranaate ning tapeti vähemalt 16 ja haavati
ligikaudu 113 tsiviilisikut. Sihtmärk olid reisijad, kes registreerusid Iisraeli riikliku lennu-
firma EL AL lennuks Tel Avivi. Iisraeli lennufirma EL AL turvatöötajad ja kohalik politsei
tapsid neli terroristi ning pidasid kinni ülejäänud kolm. Roomas kinnipeetud terroristile
Mahmoud Ibrahim Khaledile (Khalid Ibrahim) mõisteti 1988. aastal 30-aastane vangis-
tus, kuid ta vabastati hea käitumise eest juunis 2010 ja ta elas hiljem Roomas. Austria
kohus mõistis aastal 1987 kahele Viini lennujaama terrorirünnaku toime pannud terro-
ristile eluaegse vangistuse.

Esialgu arvati, et rünnakud korraldas PVO, kuid Yasser Arafat eitas süüdistust ning
mõistis Roomas ja Viinis toimepandud terrorirünnakud hukka. Hiljem võttis rünnakute
eest vastutuse ANO, kes väitis, et rünnakud olid vastulöögiks Iisraeli tegevusele, kes oli
1. oktoobril 1985 pommitanud PVO peastaapi. Liibüa kiitis rünnakud heaks, kuigi eitas
nende rahastamist. Itaalia salateenistused süüdistasid rünnakutes ka Süüriat ja Iraaki.

1993–1997: FRANZ FUCHS (KSENOFOOBIA, VAIMSE TERVISE PROBLEEMID, RADI- KALISEERUMINE, ÜKSIK HUNT)

Franz Fuchs (12. detsember 1949 – 26. veebruar 2000) oli süüdi mõistetud Austria kurjategija, kes mõrvas ajavahemikul 1993–1997 neli ja haavas 15 inimest. Selleks kasutas ta kolme isetehtud lõhkekeha (IED) ja viit kirjapommilainet (kokku 24 kirjapommi). Kriminaalpsühholoogid iseloomustasid teda väga targa ja koguni geniaalsena, kuid sotsiaalselt saamatu erakuna. Tema sihtmärgiks olid inimesed, keda ta pidas välismaalasteks, või isikud ja organisatsioonid, keda ta pidas välismaalasi toetavaks.

Detsembris 1993 alustas Fuchs oma esimese kirjapommilainega. Ohvriteks olid preester August Janisch (kuna ta osutas põgenikele abi), Silvana Meixner (Austria ORF kanali ajakirjanik vähemuste valdkonnas) ja Viini linnapea Helmut Zilk, kes kaotas plahvatuse tõttu suurema osa vasakust käest. Ülejäänud tuvastatud ja neutraliseeritud kirjapommid olid saadetud Helmut Schüllerile (humanitaarorganisatsioon Caritas) ning rohelistele poliitikutele Madeleine Petrovicile, Terezija Stoisitsile, Wolfgang Gomboczile ja minister Johanna Dohnalile. 24. augustil 1994, püüdes teha kahjutuks Carinthia kakskeelses koolis leitud IED, kaotas politseiametnik Theo Kelz mõlemad käed (hiljem sai temast esimene inimene, kellele siirdati käed).

Septembris 1994 saatis Franz Fuchs Sloveenia välisministrile kirja, milles väitis, et vastutuse rünnakute eest võtab rühmitus Baieri Vabastuse Armee. Järgnevates kirjades püüdis Fuchs samuti luua muljet, et tegutseb eri üksustest koosnev suurem organisatsioon. Teisest kirjapommilainest aastal 1994 ei plahvatanud ükski.

5. veebruaril 1995 kinnitas Fuchs Oberwartis teetähistuse külge plakati tekstiga „Mustlased tagasi Indiasse” ja kinnitas sellele torupommi (IED). Pomm plahvatas rinna kõrgusel, kui keegi puudutas plakati, ja surma sai neli mustlast. See oli Fuchsi esimene surmav terrorirünnak. See oli kõige tõsisem rassipõhine terrorirünnak sõjajärgses Austrias. Järgmisel päeval haavas Stinatzi läheduses, kus elavad enamasti Horvaatia päritolu austerlased, brošüüri pealkirjaga „Minge tagasi Dalmaatsiasse” peidetud pomm prügitootajat.

Ajavahemikul juuni 1995 kuni detsember 1995 saatis Fuchs veel kolm kirjapommilainet. Kolmas laine sihtis telesaatejuhti Arabella Kiesbauerit, aselinnapead Dietrich Szaimeiti ja tutvumisagentuuri. Keegi ei saanud vigastada. Neljas laine sihtis kaht meedikut ja pagulasabi töötajat Maria Loleyt. Tema ja üks Süüria päritolu meedik said vigastada.

Teine meedik, kes oli Lõuna-Korea päritolu, vigastada ei saanud, kuna kirjapomm tuvastati ja neutraliseeriti. Viimase kirjapommilaine pommid kas lõhkesid kirjakastides (kaks tükki) või need avastati ja neutraliseeriti (kaks tükki). Aastal 1997 arreteeriti Fuchs, kes oli selleks ajaks üliparanoiline. Ta jälitas oma autoga kaht naist, keda kahtlustas enda jälitamises. Kui politsei tema auto peatas, lõhkas Fuchs oma autos olnud IED nii, et kaotas ise mõlemad käed ja haavas lähedal seisnud politseiametnikku. Aastal 1999 mõisteti Fuchsile eluaegne vangistus. Kohtus karjus Fuchs: „Elagu saksa rahvas! Elagu Baieri Vabastamise Armee! Võõras veri – ei, aitäh!” Süüdistus koosnes 400 000-leheküljelisest toimikust, kus ei leidunud otsesest tõendit, et Fuchs on tegelik pommide tegija ja lõhkaja. Austria politsei oli töötanud aastaid, otsides osavat pommitegijatest uusnatsirühmitust. Fuchsi vend ütles, et Fuchs ei lõpetanud ülikooli rahapuuduse tõttu. Samal ajal elas Fuchs viis aastat Saksamaal koos endisest Jugoslaaviast pärit naisega, kes võttis kõik nende säästud ja lahkus. See võis olla Fuchsi viha põhjuseks välismaalaste vastu. Aastal 2000 tegi Fuchs vanglas enesetapu.

24.05.2009:

VIINI TEMPLI RÜNNAK (SIKHI FUNDAMENTALISM)

24. mail 2009 ründasid kuus nugade ja tulirelvadega meest mitut inimest Viini Guru Ravidassi *gurdwara's* (sikhi templis). Kaks ohvrit olid Indiast tulnud 68-aastane Guru Sant Niranjan Dass, ühiskondlik-religioosse organisatsiooni Dera Sach Khand juht (organisatsiooni eesmärk on Guru Ravidassi õpetuste ja pühakirjade levitamine Indias ja mujal maailmas; tavasikhism ei aktsepteeri seda ja peab Dera Sach Khandi sektiks), ning sikhi preester 57-aastane Guru Sant Rama Nand, kes suri järgmisel päeval haiglas. Vähemalt veel 15 inimest said vigastada, sealhulgas neli ründajat, kelle lõpuks peatasid teised palvetajad. Juhtum põhjustas mässe Põhja-Indias.

Ründajad olid vanuses 24–45 aastat ning pärit Pandžabist ja teistest Põhja-India piirkondadest. Ründajad olid sikhid. Kaks ründajat olid sisenenud Austriasse ebaseaduslikult ja neli olid taotlenud asüüli. Rama Nandi tulistanud ründaja sai eluaegse vangistuse. Teised neli ründajat said 17–18-aastase vangistuse ja üks ründaja sai 6-kuulise vangistuse. On kahtlustatud, et rünnaku eest vastutab sikhidele (Khalistan) iseseisvuse saavutamist ja Pandžabi piirkonnas (nii Indias kui ka Pakistanis) eraldi riigi asutamist taotleval Khalistani liikumine, kuid tõendid selle kohta puuduvad.

2020: VIINI RÜNNAK (ISLAMIRIIK, RADIKALISEERUMINE)

2. novembril 2020 kella 20.00 paiku avas üksik vintpüssiga relvastud mees, kellel oli kaasas ka käsirelv, matšeete ja võltslõhkevöö, tule Viini ajaloolises kesklinnas, tappes neli ja haavates üle 20 tsiviilisiku. Politsei laskis ründaja maha. Ründaja oli Islamiriigi pooldaja ja rünnakut nimetati islami terrorismiks. Terrorist ründas möödakäijaid ja restoranis olnud inimesi kuues kohas Viini kesklinnas: Seitenstettengasse, Morzinplatz, Salzgries, Fleischmarkt, Bauernmarkt ja Graben. Rünnakud toimusid neli tundi enne uute üleriigiliste COVID-19 piirangute algust, sealhulgas pidi kehtima hakkama liikumiskeeld ajavahemikul 20.00–6.00.

Ründajaks oli Albaania päritolu Viini läheduses Mödlingi linnas sündinud 20-aastane Kujtim Fejzulai. Tal oli Austria ja Põhja-Makedoonia kodakondsus. 2019. aasta aprillikuus mõisteti talle 22 kuud vangistust pärast seda, kui ta püüdis minna üle Türgi piiri Süüriasse, et võidelda Islamiriigi poolt. Siiski vabastati ta detsembris 2019 pärast kaheksat kuud vangistust. Kujtim Fejzulai oli üks 90 austerlasest, kes püüdsid jõuda Süüriasse. Austria ametnik ütles, et Fejzulai käis palvetamas mošees, kus Austria luureteenistus kahtlustas äärmusluse propageerimist (The New York Times 2020). Fejzulai oli osalenud DERAD-i ühenduse juhitud deradikaliseerumise programmis. Mitu tundi enne rünnakut vandus Fejzulai Instagrami araabiakeelses postituses lojaalsust Islamiriigile Abu Dujana al-Albani nime all. Postituses hoidis ta vintpüssi, käsirelva ja matšeetet. 6. novembril 2020 otsustasid Austria ametivõimud panna kinni kaks mošeed, mis olid kaasa aidanud Fejzulai radikaliseerumisele ning kus käis ka teine Islamiriigi toetaja, kes hiljem vangistati.

JÄRELDUSED

Lõpetuseks võib tõdeda, et oma mitmekultuurilise olemuse ja kõrge rahvusvahelise staatuse tõttu on Austria riigi sisejulgeolek pidevalt terrorismiohu all. Peamiselt on terrorirünnakud toime pandud Viinis, et tekitada suuremat poliitilist ja ühiskondlikku järelkaja. Samuti võib tõdeda, et antisemitismist/antisionismist tingitud terrorirünnakud, mis olid üsna mastaapsed ja välisriikide rahastatud, lõppesid koos külma sõjaga, mille käigus toetas Nõukogude Liit Palestiinat ja Ameerika Ühendriigid Iisraeli ning mis üldiselt eskaleeris Palestiina-Iisraeli konflikti. Näiteks öeldi Rooma lennujaama rünnaku kohta The New York Timesis, et terroristid tulistasid peale EL AL reisijate ka Nõukogude Liidus tehtud lahingvintpüssidest New Yorgi tsiviilisikuid, kes registreerusid USA lennufirmade Pan American World Airways ja Trans World Airlines lendudele. Samas hääbus ka maailmas sotsialismi levitamise idee. Võib öelda, et pärast külma sõja lõppu paranes mõnevõrra lühikeseks ajaks rahvusvahelise julgeoleku olukord (terrorirünnakute osas), kuigi Austrias tõusis GTD andmetel pärast 1991. aastat paremäärmuslaste, neonatside ja islamiäärmuslaste toime pandud terrorirünnakute arv.

Kuigi on teada, et Austria õiguskaitseorganitel on õnnestunud ennetada päris mitu džihadistlikku terrorirünnakut, sealhulgas Viini jõuluturu kavandatud terrorirünnak aastal 2019, ning samuti takistada 90 džihadisti minek Süüriasse, nähtub eespool kirjeldatud terrorirünnakutest, et Austria sisejulgeolekuasutused ei osanud neid rünnakuid oodata ega ennetada. Hiljutise terrorirünnaku valguses teeb muret esiteks see, et ründajad on Austria elanikud ja kodanikud, mitte poliitilistel ajenditel tegutsevad välismaalased, ebaseaduslikud migrandid ega asüülitaotlejad. Teiseks tekib küsimus riskihindamisest vägivaldsete äärmuslaste suhtes, kes on juba teada. DERAD deradikaliseerimise programmi juht on väitnud, et Fejzulaid ei peetud vanglast vabastamisel deradikaliseerituks (Mehra, Coleman 2020). Samas ei tehtud Fejzulai suhtes vangistamisjärgset järelevalvet. See võimaldas Fajzulail käia Slovakkias ostmas laskemoona automaatpüssi jaoks, millest teatati Slovakkias Austria julgeolekuteenistusele. Ka rünnakueelne Instagrami pilt oleks aidanud Fejzulai tegu ennetada.

Kuigi Austria valitsus kavatses võtta vastu rangemad meetmed islamiäärmuslaste vastu (terroriründajate eluaegne vangistus ja vabastamise korral elektrooniline järelevalve, edasised võimalused jumalateenistuskohdade sulgemiseks, poliitilise islami kriminaliseerimine ja imaamide registri loomine), tuleb olla teabega äärmiselt tähelepanelik ka olemasolevates tingimustes ning teha tõhusat koostööd õiguskaitseorganite ja muude riiklike ja mitteriiklike asutuste ja organisatsioonidega potentsiaalse terroristi märkamiseks, kinnipidamiseks, deradikaliseerimiseks ja taasühiskonnastamiseks.

Israel Defense. 2011. Was the Hijacking of an Austrian Train Filled with Soviet Jews a Diversion Before the Yom Kippur War? Saadaval <https://www.israeldefense.co.il/en/content/was-hijacking-austrian-train-filled-soviet-jews-diversion-yom-kippur-war>, viimati 24.11.2020.

Mehra, Tanya ja Julie Coleman. 2020. Vienna Attack: the Path of a Prospective (Foreign) Terrorist Fighter. Saadaval <https://icct.nl/publication/vienna-attack-the-path-of-a-prospective-foreign-terrorist-fighter/>, viimati 24.11.2020.

New York Times. 2020. Vienna Reels From a Rare Terrorist Attack. Saadaval <https://www.nytimes.com/2020/11/03/world/europe/vienna-attack-shooter.html>, viimati 24.11.2020.

DOKUMENDIS ON ESITATUD ÜLEVAADE AUSTRIAS TOIMUNUD TERRORIRÜNNAKUTEST ALATES AASTAST 1972.

Eesmärk on arutleda, kes on terrorirünnakute toimepanijad, mis eesmärgil tegutseti, mis vahendeid kasutati ning kas tegevus oli koordineeritud. Informatsioon on leitud peamiselt avalikest allikatest ning internetis kättesaadavatest ajalehtedest, nagu The New York Times, Reuters, The Guardian ja BBC News.

sisekaitse.ee